

**ZELENI PRAG LJUBLJANE
VZHOD**

PODEŽELJE SE PREDSTAVI

KAZALO

1. UVOD	... 3
2. NASELJA	... 3
3. RASTLINSTVO	... 4
4. ZGODOVINA	... 6
5. UMETNOSTNA ZGODOVINA - cerkve, kapelice, gradovi	... 7
6. ETNOLOŠKA DEDIŠČINA	... 12
7. ŠOLSTVO	... 14
8. SADNA CESTA	... 15
9. BOROVNIČEVA POHODNA POT	... 22
10. KOSTANJEVA POHODNA POT	... 23
11. GOZDNA NARAVOSLOVNA UČNA POT MALI VRH	... 24
12. KROŽNA POHODNA POT POD PUGLEDOM	... 25
13. TURISTIČNE KMETIJE	... 26
14. DODATNE INFORMACIJE	... 28
15. PRIREDITVE	... 30
16. POSESTVO RAZORI	... 32
17. ZANIMIVOSTI	... 34
18. PRIPOROČILA ZA OGLEDE	... 35
19. ZANIMIVA LITERATURA O TEM OBMOČJU	... 37
20. PRAVILA OBNAŠANJA	... 38
21. DOSTOP	... 39

1 UVOD

Ko pomislimo na Ljubljano, se nam pred očmi zariše Tromostovje, Grad, srednjeveško mestno jedro s številnimi uličicami in trgi ter Ljubljanico, ki se vije skozi mesto ujeta v korito, delo našega velikega arhitekta Jožeta Plečnika. Le redki pa vedo, da se Ljubljanica osvobodi spon začrtanega korita in začne zadnji košček svoje poti do mesta, kjer se s Kamniško Bistrico pridruži Savi. To se zgodi pri Podgradu, ki predstavlja najsevernejše naselje vzhodnega hribovitega območja Mestne občine Ljubljana. Tu se začne ljubljansko podeželje.

Le dva koraka iz najožjega mestnega jedra si tako lahko spočijemo svoje oči in telo v lepi zeleni naravi, na bližnjih in daljnih razgledih po okoliških gričih in hribih. Tako pogled z najvišjega vrha Mestne občine Ljubljana – Janč (792 m) seže vse do Snežnika, Nanosa, Kamniško-Savinjskih Alp, Kuma in Gorjancev. S tega mesta lahko vidimo skoraj pol Slovenije.

Podeželje predstavlja dve tretjini celotnega območja Mestne občine Ljubljana. Vzhodni del, ki ga na severu objema Sava, na zahodu Ljubljanica z ljubljanskim poljem, na jugu pa ljubljansko barje in Golovec, zavzema kar 25 % celotne površine in 0,5 % celotnega števila prebivalcev Mestne občine Ljubljana.

2 NASELJA

Vasi v ravnini (Dobrunje, Podlipoljav, Podmolnik, Sadinja vas, Sostro, Zadvor in Zavogljje) so gručaste in po legi obcestne; v hribovitem območju (Zgornja in Spodnja Besnica, Brezje, Češnjica, Dolgo Brdo, Gabrje, Janče, Javor, Mali Lipoglav, Mali Vrh, Malo Trebeljevo, Pance, Podgrad, Prežganje, Repče, Selo pri Pancah, Šentpavel, Tuji grm, Veliki Lipoglav, Veliko Trebeljevo, Vnajnarje, Volavljje, Zagradišče) zaradi prilagajanja reliefu ter navezanosti na prometnice in prevladujejo gručaste in po legi obcestne ali razložene vasi, ki so večinoma slemenske, pobočne in dolinske. Zaradi velike razgibanosti terena so nastale posamezne oddaljene, skoraj samotne kmetije (Topolovčar – Janče, Končar – Tuji Grm ...). V zadnjem času je širitev sekundarnih oz. počitniških bivališč močno spremenila prvotno podobo vasi tako na prostorski kot tudi na socialni ravni.

Celotno območje ima ruralni značaj. Ljudje se tu ukvarjajo pretežno s kmetijstvom, pri čemer prevladujeta sadjarstvo in živinoreja v hribovitem območju ter pridelava zelenjave v ravninskem predelu. Čistih kmetij je malo, prevladujejo mešane kmetije, s katerih je večina nosilcev zaposlena v Ljubljani.

Obcestni nasad sliv Veliko Trebeljevo.

Vzhodno hribovito območje Mestne občine Ljubljana spada v Predalpsko hribovje ter predstavlja začetek Posavskega hribovja. To je hribovit in težko prehodni svet podolžnih slemen in globoko zarezanih dolin.

Med tremi grebeni ležijo doline s številnimi rečicami, kjer prevladujejo mokri travniki, redko pa njive na glinenih in ilovnatih tleh (Breška voda, Brezniški potok, Dobrunjščica, Dolgi potok, Gostinca, Panška reka ...). Soteska reke Besnice (izvira pod Malim Trebeljevim) je naravna znamenitost, ki jo na zahodnem delu sestavljajo plasti kremenovega peščenjaka na vzhodnem pa kamenine apnenčaste sestoja. Na območju Lipoglava se pojavlja že plitek, pretežno dolomitni kras, ki je na nekaterih predelih že apnenec. Na vzhodu celotno območje meji na Dolenjsko gričevje.

Pred približno 150 leti je bilo razmerje med gozdom in obdelanimi površinami ter travniki 30 proti 70 v prid obdelanih površin, danes pa je razmerje ravno obrnjeno. Zaraščanje je eden največjih problemov tega območja, saj istočasno izginja tudi kulturna krajina.

3 RASTLINSTVO

Skoraj dve tretjini tega gričevnatega in hribovitega sveta pokriva gozd, v katerem prevladujejo bukev, graden, kostanj, rdeči bor ter smreka, zasledimo pa tudi beli gaber, gorski jav, črno jelšo, brezo ter druge drevesne vrste. Šestino celotnega območja zavzemajo travniki, njive dobro desetino, pašniki pa vsega eno dvanajstino. Med njivskimi kulturami prevladujejo silažna koruza (30 %), žita (27 %), travno deteljne mešanice (22 %), krompir (14 %), krmne rastline (krmna pesa, koleraba, korenje, ohrovt ...) (7 %).

Zaradi ugodne lege je celotno območje primerno za rast sadnih dreves. Kulturno krajino tako zaznamujejo pogledi na travniške in sodobne nasade sadnega drevja (jablane, hruške, breskve, slive, češnje) ter na nasade jagod.

Stara mogočna drevesa dajejo poseben pečat celotnemu območju. Mogočni divji kostanj pred cerkvijo sv. Marjete na Prežganju, v Podlipoglavu, lipe na Javoru ter na Malem Lipoglavu (pri šoli, cerkvi, gostilni ter pri gasilskem domu), macesen na Javoru (pod cerkvijo), drevored orehov ob cesti na Brezje.

Lipa v Štangi.

Poleg izredne biotske pestrosti mokrišč v dolini Besnice in Panške reke velja omeniti še zelo zanimivo območje sotočja Save, Ljubljanice in Kamniške Bistrice, kjer v bližini rečne struge zaradi poplav med vegetacijo lahko zasledimo mnogo srednje-evropskih, pontskih, ilirskih in submediteranskih rastlinskih vrst, kot so npr.: lasasti beluš (*Asparagus tenuifolius*), navadna črnoga (*Actaea spicata*), triroba košeničica (*Genista januensis*), rumeni lan (*Linum flavum*), brstična lilija (*Lilium bulbiferum*), rdeča relika (*Cytisus purpureus*), brezstebelni ušivec (*Pedicularis accaulis*) in še mnoge druge.

4 ZGODOVINA

Vse do današnjih dni lahko beležimo bolj ali manj intenzivno življenje na tem območju. Številne arheološke najdbe so potrdile obstoj človeka že v prazgodovini.

Prazgodovinsko grobišče iz obdobja halštata so našli na **Jančah** in nad vasjo Javor, kjer so odkrili halštatsko grobišče, vanj pa so vkopani tudi rimski grobovi. Prazgodovinske predmete hranita Narodna muzeja na Dunaju in v Ljubljani. Prazgodovinsko gradišče je bilo najdeno tudi v bližini cerkve sv. Ane na Javoru, v gozdu pa so odkrili prazgodovinsko gradišče in gomile. Pomembne so še prazgodovinske najdbe v bližini vasi **Volavlje**, **Tuji Grm** in **Mali Lipoglav**, kjer so našli ostanke prazgodovinskih gradišč. V času halštata je bilo naseljeno tudi območje današnjega **Podmolnika**, o čemer pričajo gomile. Prazgodovinske gomile so našli tudi ob poti od **Velikega Lipoglava** na Pugled. V **Prežganju** pričajo o življenju Ilirov ostanke naselja. Mimo vasi **Mali Vrh** je vodila rimska cesta. Ob njej so izkopali rimska grobišča, našli pa so tudi prazgodovinska grobišča, kar priča o stalni prisotnosti življenja na tem območju. Pod naseljem **Malo Trebeljevo** so odkopali rimsko grobišče in trčili na staro zidovje, za katerega predvidevajo, da je morda ostanek predrimske rudarske naselbine. Poleg poznoantičnih grobov, ki naj bi pričali o domnevnem rudarskem selišču na **Ravnem Brdu**, so tu 1936 leta izkopali sedem srednjeveških skeletnih grobov, s skromnimi pridatki.

Celotno območje današnjega vzhodnega dela Mestne občine Ljubljana je bilo od srednjega veka pa vse do 18. stoletja razdeljeno na posestniško last Ostrovrharjev, ki so imeli posestva ob Savi pa tudi v višje ležečih vaseh, ter stiških menihov. Ljudje so se preživljali predvsem s kmetijstvom ter spravilom lesa, vendar pa zaradi majhne količine rodovitne zemlje nikoli ne beležimo množičnejše poselitve.

Zelo burno je bilo na tem območju obdobje Narodno osvobodilne borbe. Italijansko–nemška meja, ki je potekala od Malega vrha preko Javora do Prežganja in Zaloga, je razdelila območje na dva dela. Vasi na tem območju so bile v času 2. svetovne vojne skoraj popolnoma ali delno požgane, celotno območje pa je bilo priča številnim hudim bojem, tako da so že julija 1941. leta ustanovili Molniško četo.

5 UMETNOSTNA ZGODOVINA

Celotno območje je razdeljeno med štiri župnije, in sicer: Sostro, Prežganje, Javor in Lipoglav. V sedežu vsake župnije so postavili cerkev, kasneje pa so na tem območju zrasle še manjše cerkve.

CERKEV SV. MIKLAVŽA, Bizovik

Omenja se že leta 1526 kot podružnica ljubljanskega sv. Petra. Bila je barokizirana, njena notranjost je bogato opremljena z baročnimi oltarji, slike v oltarjih pa spominjajo na slikarja Cebeja. Glavni oltar je iz leta 1857.

CERKEV SV. URHA, Dobrunje

Na hribu sv. Urha stoji istoimenska cerkev, ki je na istem mestu stala že v srednjem veku, v 18. stoletju pa je bila barokizirana. Med NOB je bila v cerkvi belogardistična postojanka in prizorišče strašnih zločinov. Na ploščadi za cerkvijo je grobnica s 123 žrtvami in veličasten spomenik z reliefi Zdenka Kalina in Karla Putriha.

CERKEV SV. LENARTA, Sostro

Omenja se že v 14. stoletju. Po potresu 1895 so jo porušili in malo bolj južno 1898 sezidali cerkev v psevdoromanskem slogu. Iz stare cerkve so v njej Metzingerjeva slika sv. Elizabete (1759), sv. Florijan (E. Egartner) in sv. Lenart (J. Wolf). Od 1968 so v cerkvi slikana okna, ki jih je oblikoval slikar Stane Kregar. Leta 1753 je postalo Sostro vikariat in kasneje župnija.

PODRUŽNIČNA CERKEV SV. URHA, Zavogljje

Sodi med starejše cerkve v ljubljanski okolici. Po nekaterih podatkih je stala že v 15. stoletju. O njej je pisal J. V. Valvasor v knjigi Slava Vojvodine Kranjske. Iz tega časa naj bi bila ohranjena še prezbiterij in gotski strop. Po vsej verjetnosti naj bi cerkev gradili lastniki propadlega gradu Osterberg. Cerkev je bila božjepotna. Največ obiskovalcev je prihajalo na praznik sv. Roka – zaščitnika proti kugi (17. stol.). Letnica na portalu (1633) določa čas, ko naj bi bila cerkev pregrajena. V času velikega ljubljanskega potresa je bila cerkev močno poškodovana. Danes je v cerkvi maša štirikrat letno.

PODRUŽNIČNA CERKEV SV. PAVLA, Šentpavel

Cerkev se prvič omenja leta 1365. Po stilu sodeč je bila zgrajena v začetku 16. stoletja (1505). Današnja oblika cerkve je plod predelave v 17. in ob koncu 19. stoletja. Glavni oltar je posvečen patronu cerkve sv. Pavlu. Na južni strani ob slavoločni steni je slika sv. Pavla, delo slikarja Štefana Šubica iz leta 1878. Cerkev obdaja dobro ohranjen zid iz sredine 18. stoletja.

ŽUPNA CERKEV SV. NIKOLAJA, Janče

Sedanja župna cerkev naj bi nastala iz prvotne kapelice (posvečene sv. Nikolaju), ki danes služi za prezbitarij. Cerkev ima baročno podobo iz prve polovice 18. stoletja. Glavni oltar v cerkvi je posvečen sv. Nikolaju, stranska Mariji brezmadežni in Presvetemu srcu Jezusovemu. Vhod na pokopališče zaznamujeta dve kapelici (leva je bila posvečena Žalostni materi božji, desna pa sv. Miklavžu) povezani z obokom (ok. 1880). Zvonik je bil zgrajen leta 1830.

ŽUPNA CERKEV SV. ANE Z ŽUPNIŠČEM, Javor

Cerkev je v Javoru stala že leta 1526, omenja pa jo že Valvasor. Predvideva se, da je stala na mestu današnjega pokopališča kapela, kateri so leta 1722 prizidali ladjo. Leta 1790 je bila cerkvena prenovljena in posvečena sv. Martinu. Po potresu 1895. leta je bila cerkev močno poškodovana, zato so jo podrli, na njenem mestu pa 1906. leta v novorenesančnem slogu dokončali novo cerkev ter jo posvetili sv. Ani. Župnija od 1875.

CERKEV SV. MIKLAVŽA Z ŽUPNIŠČEM, Mali Lipoglav

Cerkev sv. Miklavža se kot podružnica šentpeterske fare v Ljubljani omenja že leta 1290. Leta 1753 je bila barokizirana in je dobila tudi nov prezbitarij. Glavni oltar iz leta 1863 je posvečen sv. Nikolaju in je delo ljubljanskega rezbarja Matije Tomca, v njem je Metzingerjeva slika. Oltarja v stranskih kapelah sta iz prve polovice 18. stoletja. Križev pot je leta 1831 naslikal Janez Potočnik. Župnija od 1782.

ŽUPNIJSKA CERKEV SV. MARJETE, Prežganje

Staro cerkev so zaradi neustreznih prostorov in slabe gradnje podrli in na njenem mestu leta 1751 zgradili novo v obliki križa. Leta 1873 so cerkvi prizidali stolp, naslednje leto pa so jo nekoliko povečali. Glavni oltar v cerkvi je posvečen sv. Marjeti. Zanimiv je tudi cerkveni tlak iz rdečega kamna. Lomili in obdelovali so ga v bližnjem kamnolomu ob cesti v Litijo, ki ga opisuje že Valvasor. Župnija od 1861.

CERKEV SV. JERNEJA, Ravno Brdo

Cerkev je danes v ruševinah. Po izročilu naj bi na mestu današnjih ruševin pred letom 1780 stala cerkev.

Cerkev sv. Križa, Veliko Trebeljevo.

PODRUŽNIČNA CERKEV POVIŠANJA SV. KRIŽA, *Veliko Trebeljevo*

Kraj omenjajo stiške listine že leta 1145. Današnja cerkev je iz leta 1698. Arhitekturni slog gradnje cerkve je močno vezan na stiški samostan (soroden način gradnje). Zidana je s kamenjem, ki je bil verjetno lomljen v okolici. Veliki oltar v cerkvi je bil izdelan leta 1851 in je posvečen sv. Križu. Stranska oltarja sta posvečena sv. Florijanu in Brezmadežni in sta dosti starejša od glavnega.

Ostanki Starega gradu.

Pomembnejši pečat temu območju dajejo tudi **kapelice** ob poteh, za njihovo postavitvijo se skrivajo priprošnje in usode posameznikov. Vedno so bile postavljene kot spomin na neke dogodke, priprošnjo za srečno vrnitev iz vojne, ozdravitev ali srečo pri živini.

KAPELA MATERE BOŽJE LURŠKE (“VELIKA KAPELA”) na Jančah

Kapela je edina podružnica cerkve sv. Nikolaja na Jančah in je bila zgrajena 1897 leta v spomin na epicenter potresa 14. do 15. aprila leta 1895. Ker je v menzi grobek z relikvijami, se sme v tej kapeli tudi maševati.

GRADOVI

Na območju vzhodnega dela Mestne občine Ljubljana se nahajajo ostanki nekdanjih pomembnih srednjeveških gradov. Če izvzamemo enega najbolj ohranjenih in največjih gradov na ljubljanskem območju – Fužinski grad, o njih pričajo samo skromni ostanki oz. ruševine.

Podmolnik

Na Marenčku, kopasti vzpetini med Sostrim in Podmolnikom z nadmorsko višino 415 m, so v terasasto zravnanim zemljišču vrha še vidni ostanki temeljev velike stavbe. Ti dokazujejo, da je tu nekoč stal srednjeveški grad iz leta 1336, katerega ime, lastništvo in sploh zgodovina niso dobro poznani; porušil naj bi ga potres leta 1511. Na gradu je menda vladal zelo krut graščak, o katerem so nastale nekatere pripovedke. Po pripovedovanju domačinov naj bi Marenček dobil ime po morišču. Nihče, ki je vstopil v grad, se z njega ni več vrnil.

Ostanki starega gradu (Osterberg), Podgrad

Ime vasi pove, da vas stoji pod gradom, pravzaprav kar dvema. Po Valvasorju je grad Osterberg ali po naše Ostri vrh dal zgraditi okoli leta 1015 Ortolf II Svibenški, kar pa ni zgodovinsko dokazano. Bolj verjetno so ga postavili Spanheimi v 12. stoletju. Potem, ko je leta 1562 v bojih s Turki v Bosni padel zadnji Ostrovrhar Jurij pl. Galenberg, je grad opustel, posestvo pa so pripojili grofiji v Dolu. V 18. stol. je dolski grof Erberg ostanke gradu podrl in na tem mestu zgradil renesančno vilo, ki jo je kasneje kupil poslanec Povše (Povšetov grad), vendar je tudi ta kmalu opustela. Leta 1933 jo je kupil in prenovil tovarnar Kansky. Zanimiva sta ostanek zida prvotnega gradu v severni steni vile, star vsaj 800 let, in fragment rimskega nagrobnika, vzdan na oskrbniški hiši.

Na ošiljenem stranskem vrhu Kašeljskega hriba med zgoraj omenjenim gradom in Debnim vrhom nad strmo sotesko potoka Besnice, na koti 445 m, še stojijo skromni ostanki t.i. **Starega gradu**. Verjetno je kot pristava pripadal bližnjemu gradu Osterberg. Pod njim je v pobočju hriba velika pečina, ki so jo domačini izkoriščali kot kamnolom mlinskih kamnov.

Dobrunje

V legendah živita dva koseška dvora v okolici Dobrunj; prvi naj bi stal v bližini cerkvice sv. Urha in je bil porušen v času turških vpadov; drugi t.i. **Krokarjev grad** pa na Pancah (točneje na bližnjem griču poleg Kačjega hriba, kjer naj bi bilo tudi prazgodovinsko naselje). O nobenem ni več sledu, vendar pa se te kraje splača obiskati in razmišljati o naših koseških koreninah.

6 ETNOLOŠKA DEDIŠČINA

Nekdaj je bila večina kmetij samooskrbna, kar pomeni, da so vse, kar so potrebovali, naredili, pridelali in predelali doma. Zaradi takšnega načina življenja so se na podeželju razvile in uveljavile številne oblike obrti in dejavnosti. Večina le-teh (polaganje slamnatih streh, mizarstvo, čevljarstvo, mlinarstvo, kovaštvo, oglarstvo, drvarjenje, platnarstvo oz. tkalstvo (tkanje lanu) in

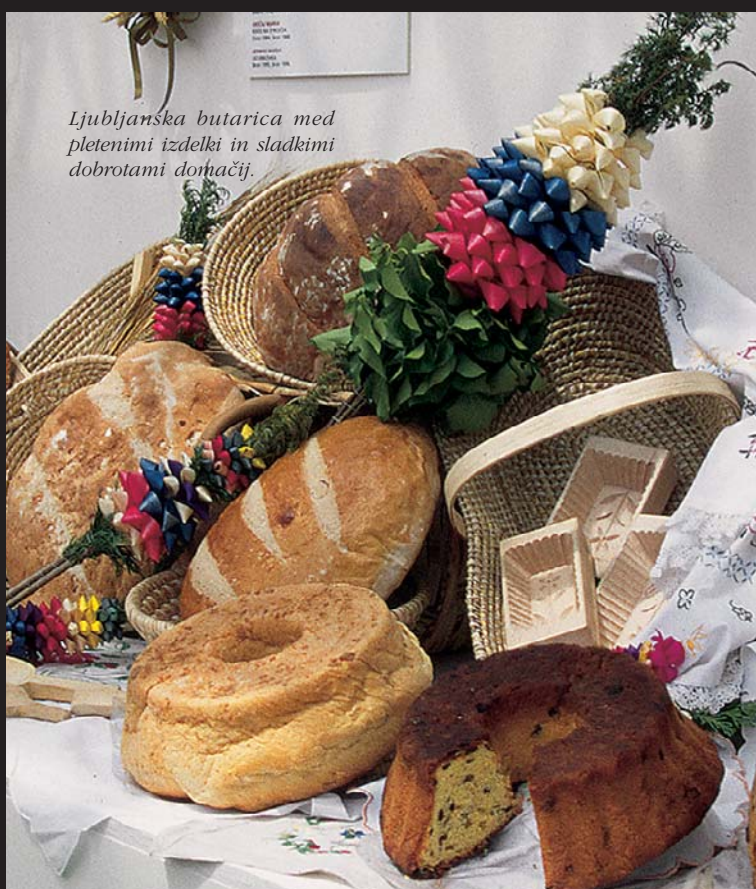
Mali Vrh, izletniška kmetija Kamnikar.

vrvarstvo, furmanstvo, izdelovanje trsk, apneničarstvo, tesarstvo (številni spomeniki te plemenite obrti še stojijo – enojni kozolci, kozolci na psa ali kozla, “toplarji” ter vezani kozolci) je počasi, a vztrajno izginjala v obdobju po 2. svetovni vojni (1945–1965) zaradi novih, boljših materialov, drugačne organizacije dela ter tehnološkega napredka.

Mlinarstvo in **žagarstvo** se je razvilo zaradi izredno vodnatih dolin. V dolini Besnice in Panske reke je tako včasih delovalo preko 30 mlinov. Večkrat je bila na kmetiji tudi žaga. Večina mlinov je prenehala delovati v 50-ih letih 20. stoletja predvsem zaradi prenehanja sejanja žit pa tudi zaradi prihoda elektrike (kmetje so si kupovali električne mline za lastno uporabo), upokojitve starih mlinarjev, ki niso imeli naslednikov, in upada vodostaja rek.

Med obrtmi se je v današnje dni ohranilo **pletarstvo**, obrt, ki se je prenašala iz roda v rod. Največji razcvet na tem območju je doživela v prvi polovici 20. stoletja, ko so domačini svoje izdelke prodajali vse do Kranja. Konec 70-tih let je prišlo do upada te obrti. Danes redki domačini, ki to še znajo, pletejo peharje, sjavnice (za sejanje žita), štručnice, korbce (nošenje sadja), košare, cajne (za nabiranje češenj) le še za lastne potrebe. Velja omeniti še dve posebnosti tega območja, in sicer **ljubljske velikonočne butarice** iz barvnih oblancev (tri do štiri barve), ki jih izdelujejo predvsem v vaseh okoli Sostra (Bizovik, Dobrunje, Češnjica, Zagradišče), ter znanje izdelave **roč iz krep papirja** – "suhe rože", s katerimi še danes krasijo velikonočne butarice na območju Janč.

Ljubljska butarica med pletenimi izdelki in sladkimi dobrotami domačij.

7 ŠOLSTVO

Začetki šolstva segajo v drugo polovico 19. stoletja. Danes tu delujejo štiri podružnične šole (od prvega do četrtega razreda) OŠ Sostro.

PODRUŽNIČNA ŠOLA BESNICA (1954) – šolski pouk se je začel v Besnici že leta 1939 in sicer v zasebni kmečki hiši.

PODRUŽNIČNA ŠOLA JANČE (1953) – na Jančah je bila zasilna šola odprta že leta 1875, redna pa se je začela leta 1938. Šola je bila pred kratkim obnovljena, danes pa je v njej tudi vrtec.

PODRUŽNIČNA ŠOLA PREŽGANJE (1889) – pričetek pouka sega v leto 1891. Med drugo svetovno vojno je bila šola močno poškodovana, kasneje so jo obnovili in leta 1952 močno adaptirali.

PODRUŽNIČNA ŠOLA LIPOGLAV – med leti 1865 in 1910 je delovala zasilna šola, nato redna. Pouk je potekal v župnišču (v "hištrni") in kasneje v mežnariji. Šolsko poslopje so zgradili leta 1938. Leta 1942 je bila šola požgana in leta 1946 obnovljena.

8 SADNA CESTA MED JAVOROM IN JANČAMI

"Na robu mesta je mirna dolina, obdana s prijetnimi hribi, kjer se lahko sprehodite, uživate v čistem zraku in čudovitih razgledih, si nakupite zdrave hrane in si odpočijete od vsakdanjih tegob mestnega življenja. Med Javorom in Jančami v Deželi jagod boste našli, kar ste že dolgo iskali tudi če niste vedeli kaj!"

DEŽELA JAGOD

Na pobudo prebivalcev in ob sodelovanju Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Mestne občine Ljubljana (tedaj še Občine Moste Polje) je v letu 1993 prišlo na območju doline Besnice in Janč do uvajanja projekta CRPOV (Celostni razvoj podeželja in obnova vasi).

S skupnimi močmi je bilo do danes, na področju kmetijske proizvodnje urejenih 500 ha pašnikov, narejenih 30 ha sodobnih nasadov z integrirano pridelavo sadja (jagode, jabolane, hruške, češnje, slive, breskve, orehi, kostanj ...), izveden projekt revitalizacije travniških nasadov in vrtov, izdelanih 11 vodnih zajetij za potrebe namakanja sadnih rastlin;

V letu 1994 je bil urejen prireditveni prostor na Jančah z otroškim igriščem in Jagodožerom (igralom po motivu iz zgodbe o Deželi jagod), kjer danes potekajo Jagodne in Kostanjeve nedelje;

Kmetje so se organizirali v turistično društvo, preko katerega danes potekajo vse aktivnosti na Sadni cesti. Prodaja teče tudi na domu, kjer kmetije odprtih vrat prijazno sprejmejo vsakogar, ki pride in mu ponudijo različne kmetijske pridelke in druge izdelke vse od – jabolk, kruha do livarskih pridelkov.

INFORMACIJE:

Domačija LEVIČNIK
Pavel Levičnik
Podgrajska c. 5, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 528 10 90,
041/ 612 296

Domačija BERNARDIN
Tatjana Mesarič, Zvonimir Perc
Vnajnarje 7, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 14,
051/ 602 309, 051/ 602 301

PLANINSKI DOM NA JANČAH
tel.: 01/ 367 10 29

PONUDBA POSAMEZNIH KMETIJ

1. Domačija ANDREJAC

Tončka Končar
Besnica 10, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 12 07, 041/ 243 655

Ponudba: jagode, češnje, jabolka, suho sadje, žganje in likerji, kis, mošt, kruh, potica.

2. Domačija BERNARDIN - info

Tatjana Mesarič, Zvonimir Perc
Vnajnarje 13, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 14,

051/ 602 309, 051/ 602 301

bernardin@siol.net

Ponudba: izletniška kmetija, prostor za zaključene družbe, kosila, adventni venčki.

3. Domačija JOŽMAN

Lojze in Marta Goršič
Vnajnarje 17, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 11 46

Ponudba: jagode, žganje, gobe, jajca.

4. Domačija JAKOPIČ

Tone in Sonja Marn
Vnajnarje 16, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 17, 041/ 539 634

Ponudba: gozdni sadeži, jabolka, adventni venčki.

5. PAVLINA - zelišča in dišavnice v prehrani

Pavlina Dimnik
Gabrje pri Jančah 24, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 61, 031/ 309 581

Ponudba: delavnice v naravi, spoznavanje in uporaba zelišč, svetovanje.

6. Domačija KOSTEVC

Srečko in Vida Hribar
Vnajnarje 7, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 11 85, 031/ 335 298

Ponudba: jagode, hruške, slive, maline, češnje, žganje, mošt, likerji, kostanj.

7. Domačija PRI MAROLTU

Anton Marolt
Vnajnarje 8, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 11 48,
031/ 527 432, 041/ 227 731

Ponudba: jagode, češnje, jabolka, jabolčni sok, žganje.

9. Domačija BRDAR

Darko Bratun
Vnajnarje 2, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 45,
031/ 204 603, 031/ 781 405

Ponudba: jagode, češnje, sok, jabolka, breskve, žganje, jabolčni kis, debeloplodni kostanj, jabolčni sok.

10. Domačija TURNŠAR

Maks in Lili Maren,
Vnajnarje 3, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 48,
041/ 537 127, 041/ 233 823

Ponudba: sušilnica sadja –
suho sadje, jagode, marmelada,
kis, jabolka, pecivo, žganje,
kostonjeve in orehove kepice.

11. Domačija ČRNIVEC

Zdravko Gale
Vnajnarje 4, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 08,
031/ 786 903, 041/ 510 720

Ponudba: jagode, češnje,
jajca, stare sorte jabolok,
domače pecivo, suhomesnati
izdelki.

12. Domačija BALANT,

Srečo Birk
Vnajnarje 5, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 07, 041/ 503 964

Ponudba: prešanje jabolok,
jabolčni sok, jagode, breskve,
hruške, med, jabolka, žganje in
likerji, šparglji, pecivo.

13. Atelje KAMŠEK

Borut Kamšek
Volavlje 13, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 93 59, 041/ 662 934

Ponudba: izdelava umetnin in
spominkov v bronu in drugih
materialih, ogled tradicionalnega
postopka vlivanja.

14. Domačija VRBIČ

Brane in Majda Novak
Gabrje pri Jančah 9, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 11 13

Ponudba: jagode, jabolka, slive,
breskve, žganje, mošt, kis.

15. Domačija PRI KRESCU

Janez Končar
Gabrje pri Jančah 1, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 35, 041/ 382 169

Ponudba: jagode, jabolka, kis,
mošt, kostonj, krompir, žganje.

16. Domačija TOPOLOVČAR

Irena Gostinčar,
Janče 6, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 70, 031/ 246 192

Ponudba: jagode, češnje, kis,
orehi, med, žganje, likerji,
mošt.

17. Domačija MARTINOVC

Valentin Vozelj
Volavljje 21, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 91 22

Ponudba: jagode, jabolka, žganje, breskve, suhomesnati izdelki.

18. Domačija MIKLAVŽ

Martin Obolnar
Dolgo Brdo 6, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 77

Ponudba: jagode, kostanj, žganje, jabolka.

20. Izletniška kmetija TRAVNAR

Slavko Bučar
Volavljje 10, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 90 85, 01/ 366 93 38
041/ 717 385

info@kmetijatravnar-bucar.si
www.kmetijatravnar-bucar.si

Ponudba: jagode, žganje, nedeljska kosila, suhomesnati izdelki, jedi po naročilu, zaključene družbe do 60 oseb.

22. Domačija MARTINOVEC

Ciril in Greti Grčman
Veliko Trebeljevo 12, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 91 98

Ponudba: jagode, žganje, liker, kis.

23. Domačija KAMNIKAR

Brane Zajc
Mali Vrh 3, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 90 23

Ponudba: izletniški turizem, kosila, mošt, koline, kruh, sadje in sadni izdelki, pecivo.

28. Turistična kmetija

PRI LAZARJU

Milan Bizjan
Podgrajska 9c, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 528 18 62, 041/ 807 146
milan.bizjan@volja.net

Ponudba: izletniški turizem (za 70 ljudi) z nastanitvijo – soba za invalide, 4 sobe, prostor za piknike, darila, mleko, suhomesnati in mlečni izdelki, ekološko pridelano sadje in sadni izdelki, organiziranje prireditev.

29. Domačija LEVIČNIK

Pavel Levičnik
Podgrajska c. 5, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 528 10 90, 041/ 612 296

Ponudba: organska gnojila, kompost za lončnice, žganje, sadje.

30. Domačija KASTELIC

Bojan Kastelic
Veliko Trebeljevo 5, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 91 91, 041/ 770 521

Ponudba: sladice in piškoti,
izdelava in dostava tort na dom,
slaščičarske dobrote.

31. Okrepčevalnica GABERKE

Marija Moškrič s.p.
Malo Trebeljevo 73, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 92 07, 542 08 10

Ponudba: domače klobase in
narezki, alkoholne in brez-
alkoholne pijače, sadne kupe,
domača "češplca", palačinke.

32. Domačija MRKOTOVC

Matjaž Mlakar
Češnjica 9, 1261 Lj. Dobrunje
tel.: 01/ 542 97 84, 031/ 587 841

Ponudba: jagode, češnje,
hruške, breskve, jabolka, slive.

33. Domačija SNOPIČAR

Ivan Porenta
Češnjice 14, 1261 Lj. Dobrunje
tel.: 01/ 542 97 54, 031/ 790 047

Ponudba: češnje, jagode,
hruške, breskve, slive, jabolka
in zelenjava.

34. Domačija PIŠKOVČ

Jože in Marija Groznik
Tuji grm 5, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 10 68

Ponudba: čebelji pridelki,
likerji, kostanj, gobe, žganje.

36. Domačija ROJC

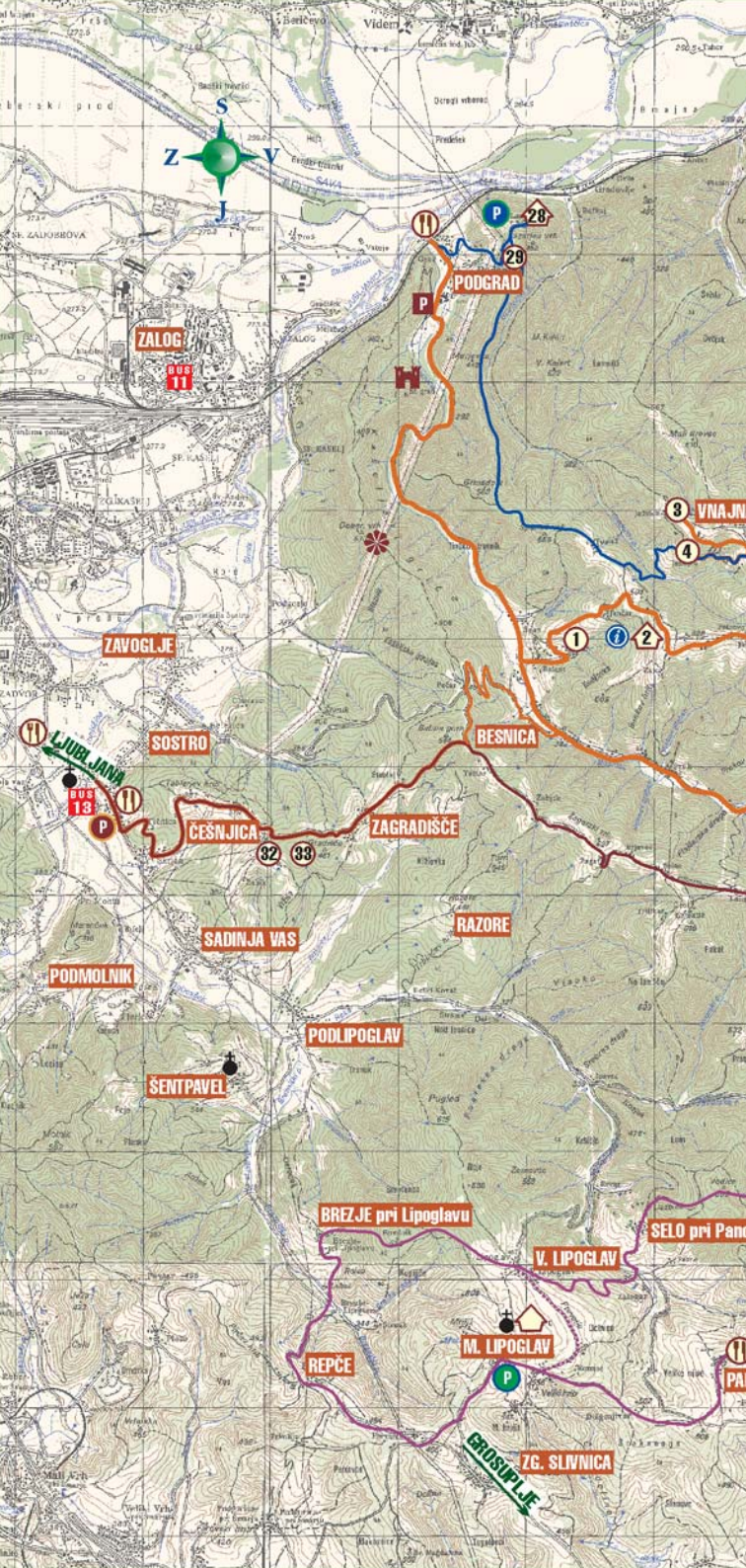
Alojzija Rojc
Volavlje 32, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 91 67,
031/ 308 104, 031/ 662 416

Ponudba: jagode, žganje, kruh,
pecivo, gozdni sadeži, suho
cvetje, adventni venčki.

37. Vrtanrija KRAŠOVEC

Davorin Krašovec s.p.
Volavlje 26 a, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 91 23,
031/ 837 670, 031/ 398 213

Ponudba: sadike balkonskih
rastlin in zelenjave, enoletnice,
enoletne vzpenjalke.

ZALOG
BUS 11

ZAVOGLJE

SOSTRO

ČESNICA
32 33

ZAGRADIŠČE

BESNICA

RAZORE

SADIJNA VAS

PODMOLNIK

PODLIPOGLAV

ŠENTPAVEL

BREZJE pri Lipoglavu

V. LIPOGLAV

SELO pri Panju

M. LIPOGLAV
P

REPČE

ZG. SLIVNICA
GROSUPlje

PODGRAD
P 28

VNAJN
3 4

LAZE

Vir: Topografska karta merila 1 : 25 000, © Geodetska uprava Republike Slovenije, 1995

— Sadna cesta med Javorom in Jančami s kmetijami

— Borovničeva pohodna pot - označevalne table

P Borovničeva pohodna pot - panoramska tabla

— Kostanjeva pohodna pot - označevalne table

P Kostanjeva pohodna pot - panoramska tabla

— Naravoslovna učna pot Mali Vrh

— Krožna pohodna pot pod Pugledom

P Krožna pohodna pot pod Pugledom - panoramska tabla

1 - 37 kmetije - ponudniki

i informacije

slapovi Pečovje

P parkirišče

turistične kmetije

cerkev, kapela

razgledna točka

gostilna

ostanki gradu

planinski dom

1 km

JEVNICA

LITIJA

VIŠNJA
GORA

ARJE

cah

NCE

V. Stara vas

9 BOROVIČEVA POHODNA POT

Izhodišče: Podgrad – parkirišče pred Kulturnim domom.

Trajanje (v eno smer):

peš – 4 ure (lahka); s kolesom – 1,5 ure (težka)

Info: Turistična kmetija Pri Lazarju, Podgrajska c. 9c, 1260 Lj. Polje
tel.: 01/ 528 18 62

Planinski dom Janče, 01/ 367 10 29

Začetek poti je v Podgradu blizu sotočja treh rek – Ljubljanice, Kamniške Bistrice in Save, kjer lahko pustite avto, ali pa pri kažipotu z glavne ceste zavijete levo in se peljete do Turistične kmetije Pri Lazarju, kjer se vam odpre prelep pogled na Ljubljansko kotlino. Ob kmetiji je panoramska tabla z vrisano potjo. Pot vas pelje mimo turistične kmetije do počivališča pod košato bukvijo. Sredi vzpetine na Grmadnik se vam odpre prelep razgled na Šmarno goro in Triglav. Pot nadaljujete do domačije pri Tomažetu, mimo kapelice skozi bukov gozd do domačije Jakopič, mimo spomenika padlemu komandantu v 2. svetovni vojni, do domačije Kostevc, po grebenu do domačij Črnivec ter Balant, čez gozd do osnovne šole Gabrje pri Jančah. Zaključek pri Planinskem domu Janče. Povratek je predviden po isti poti.

10 KOSTANJEVA POHODNA POT

Izhodišče: Sostro – zadnja postaja LPP št. 13

Trajanje (v eno smer):

peš – 4 ure (srednja); s kolesom – 1,5 ure (težka)

Info: Turistična kmetija Kamnikar, Mali vrh 3, 1260 Lj. Polje
tel.: 01/ 366 90 23

Prva tabla nas usmeri po glavni cesti proti Sadinji vasi, vendar se pohodna pot že kmalu odcepi na levo proti vasi Češnjica, mimo kmetij Snopičar in Mrkotovc do vasi Zagradišče in po makadamski poti na vrh vzpetine do vasi Javor. Od tu se nam odpre lep razgled na Zagradišče in Ljubljano. Pot nas pelje po slemenu proti Malemu vrhu. V zadnjem delu se priključi na gozdno naravoslovno učno pot Mali Vrh. Povratek je predviden po isti poti.

Opozorili za obe poti:

Pohodnikom s slabšo telesno kondicijo priporočamo, da si za povratek organizirajo avtomobilski prevoz.

11 GOZDNA NARAVOSLOVNA UČNA POT MALI VRH

Izhodišče: Turistična kmetija Kamnikar, kjer je urejen parkirni prostor

Dolžina: 2 km

Trajanje: 1–2 uri (odvisno od hitrosti hoje)

Info: Zavod za gozdove Slovenije, OE Ljubljana, Tržaška 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 241 06 00

Učna pot je knjiga na prostem o naravi in gozdu. Sestavljajo jo vsebinske in informativne strani, ki so pritrjene na lesene table in postavljene na mesta, kjer enako vsebino spoznavamo tudi v naravi. Vsebina je prilagojena zahtevnosti obiskovalca. Morda se bo kdo zadovoljil že z naslovom in ilustracijo, nekdo drug bo prebral še splošnejši del, najbolj zvedavim pa je namenjena poglobljena vsebina v drobnem tisku.

Na poti so obdelane naslednje učne teme:

Gozd je bogastvo – Sonaravno usmerjanje gozda – Nazaj h gozdu – Gozd je hiša življenja – Razvojna obdobja gozda – Nega gozda – Usmerjanje gozda se nikdar ne zaključi – Gozd niso le drevesa – Gozdni rob – Narava pa dela po svoje – Ko so usta večja, pogača pa manjša – Vse v naravi je enkratno in neponovljivo – Zaraščanje z gozdom – Varovalna vloga gozda.

12 KROŽNA POHODNA POT POD PUGLEDOM

Izhodišče: Mali Lipoglav

Dolžina: 2 km

Trajanje: krajši krog – 3 ure, daljši krog – 5 ur

Info: Društvo podeželja Lipoglav, Mali Lipoglav 3a,
1293 Šmarje – Sap, tel.: 01/ 786 85 26

Krožna pohodna pot
pod Pugledom

Pot poteka po gričevnatem območju jugovzhodnega dela Mestne občine Ljubljana, delno pa tudi po meji z občino Grosuplje. Dolga je približno 14 kilometrov, speljana pa je skozi šest zaselkov na tem območju – Mali in Veliki Lipoglav, Repče, Brezje, Selo pri Pancah in Pance. Start in cilj poti je pred Kmečkim turizmom Pri Jakopcu v središču vasi Mali Lipoglav (dostop: Ljubljana Sostro – Podlipoglav – Mali Lipoglav ali Motel Grosuplje – Perovo – Zgornja Slivnica), na poti pa vas bo usmerjalo 17 tabel.

Pot je poimenovana po hribu Pugled, ki je s 615 metri n. m. v. najvišja vzpetina tega območja. Speljana je po razgibanem terenu, delno pa tudi po krajevnih cestah, večinoma pa po gozdu in med polji. Dvakrat se spusti v dolino, do najnižje višine 400 metrov n. m. v. in dvakrat povzpne do 600 metrov n. m. v.. Primerna je skoraj za vsakega in jo je moč prehoditi v treh urah in pol normalne hoje. Tisti s slabšo fizično kondicijo se lahko sprehodijo po krajši poti, ki na Velikem Lipoglavu zavije proti Malem Lipoglavu do izhodiščne točke.

13 TURISTIČNE KMETIJE

Volavljje

Izletniška kmetija TRAVNAR

Volavljje 10, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 90 85, 01/ 366 93 38,
041/ 717 385

info@kmetijatravnar-bucar.si
www.kmetijatravnar-bucar.si

Odpiralni čas: vsak dan kadarkoli
(je nekdo doma)

Ponudba: jedi po naročilu, nedeljska kosila, zaključene zabave (do 60 ljudi), jagode, žganje, suhomesnati izdelki.

Mali Lipoglav

Turistična kmetija PRI JAKOPCU

Dremelj Alojz
Mali Lipoglav 10, 1293 Šmarje Sap
tel.: 01/ 786 80 72

Odpiralni čas: vsak dan razen srede

Ponudba: nedeljska kosila, sprejem družb do 90 ljudi, suhomesnati izdelki.

Zgornja Besnica

Ribogojnica in izletniški turizem MAROLT

Zgornja Besnica 4, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 367 20 23, 041/ 731 236

Odpiralni čas: od torika do nedelje,
od 11h do 20h, torek zaprto

Ponudba: sveže, pečene in prekajene postrvi, domača hrana, sladice, domač jabolčni sok in kis čez celo leto. Prostor za 120 ljudi, veliko otroško igrišče in možen ogled domačih živali.

Mali Vrh

Turistična kmetija KAMNIKAR

Mali Vrh 3, 1129 Lj. Zalog
tel.: 01/ 366 90 23

Odpiralni čas: petek, sobota in nedelja po predhodnem naročilu

Ponudba: izletniški turizem, mošt, koline, kruh, sadje in izdelki iz sadja, pecivo.

Podgrad

Turistična kmetija pri Lazarju z nastanitvijo – ena soba za

invalide, 4 sobe

Podgrajska cesta 9c,

1129 Lj. Zalog

tel.: 01/ 528 18 62, 041/ 807 146

milan.bizjan@volja.net

Odpiralni čas: v petek od 14h–20h, v soboto in nedeljo od 8h–20h, za zaključene družbe po dogovoru.

Ponudba: ekološko pridelano sadje in sadni izdelki, mleko, suhomesnati in mlečni izdelki, organiziranje prireditev, darila, prostor za piknike, razgledna točka, mini živalski vrt.

Vnajnarje

Domačija BERNARDIN

Tatjana Mesarič, Zvonimir Perc

Vnajnarje 13, 1129 Lj. Zalog

tel.: 01/ 367 10 14

051/ 602 309, 051/ 602 301

bernardin@siol.net

Odpiralni čas: petek, sobota, nedelja po predhodni najavi

Ponudba: izletniška kmetija, prostor za zaključene družbe, kosila, adventni venčki.

14 DODATNE INFORMACIJE

112 – nujna pomoč – reševalna postaja

113 – policija

1987 – AMZS pomoč – informacije, vlečna služba

Prostovoljno gasilsko društvo Lipoglav, tel.: 112

Prostovoljno gasilsko društvo Prežganje, tel.: 112

POŠTA

Dobrunje: Ljubljana Dobrunje, Cesta II. grupe odredov 39,
tel.: 01/ 547 36 10

Odpiralni čas: pon.–pet.: 8h–19h, sob.: 8h–13h

Zalog: Ljubljana Zalog, Zaloška 275a, tel.: 01/ 547 32 90

Odpiralni čas: pon.–pet.: 8h–19h, sob.: 8h–12h.

TRGOVINA

Zadvor: Samopostrežba Mercator Zadvor, Litijska 262, 1261 Ljubljana
Dobrunje, tel.: 01/ 547 47 70

Odpiralni čas: pon.–pet.: 8h–19h, sob.: 7h–17h

Pekarna in trgovina Kristan Jože s.p., Cesta II. grupe odredov 28,
tel.: 01/ 542 96 10

Odpiralni čas: pon.–pet.: 6h–14h, sob.: 6h–12h

Ponudba: kruh, slaščice (kremšnite, rogljički, baklave), sendviči, burek,
mini pizze, drobno pecivo, lepinje.

Sadinja vas: Knavs mini market, Ludvik Knavs s.p., Neubergerjeva 13,
tel.: 01/ 433 72 86

Odpiralni čas: pon.–sob.: 7.30–21h, ned. in prazniki: 8h–13h

Mali Lipoglav: Trgovina Dremelj Alojz, M. Lipoglav 10; tel.: 01/ 786 80 72

Odpiralni čas: pon.–sob.: 8h–12h, 17h–19h; ned.: 8.30–11.30*

BENCINSKA ČRPALKA

Zadvor: Petrol servis, Cesta II. grupe odredov 48, 1261 Ljubljana-Dobrunje;
tel.: 01/ 542 80 40;

Odpiralni čas: pon.–pet.: 7h–19h, sob.: 7h–14h, nedelja in prazniki zaprto

BANKOMAT

Zadvor – ob samopostrežbi, Litijska cesta 262

Zalog – krajevni urad, Agrokombinatska 2

AVTOSERVIS

Dolgo Brdo: Avtokleparstvo Kamnikar & CO d.n.o., Dolgo Brdo 5a, 1129
Ljubljana Zalog, tel.: 01/ 367 20 74, 041/ 647 293

Odpiralni čas: pon.–pet. 7.30–16h, sob.: 8h–13h

Gabrje: Agro in Avtoservis Marn Bojan s.p., Gabrje pri Jančah 1a, 1129
Ljubljana Zalog, tel.: 01/ 367 14 14, 041/ 639 968

Odpiralni čas: pon.–pet.: 8h–16h, sob.: 8h–13h

Mali Lipoglav: Avto Brandt d.o.o. – podjetje za popravilo motornih vozil,
pomoč na terenu Mali Lipoglav 55, tel.: 01/ 786 83 55, 041/ 414 550

Mali Vrh: Ličarstvo, avtovleka Klemenčič & CO d.n.o., Mali vrh pri Prežganju, 1129 Ljubljana Zalog, tel.: 041/ 728 288

Odpiralni čas: pon.–pet.: 8h–17h, sob.: 8h–13h

Zgornja Besnica: Avtomehanika, Avtoelektrika Žust, Zgornja Besnica 1a, 1129 Ljubljana Zalog, tel.: 01/ 367 20 26, 041 ali 031/ 344 558

Odpiralni čas: pon.–pet.: 8h–17h,

zust@siol.net, www.avtomehanika-zust.si

GOSTINSTVO

Janče: Planinski dom (1959), Janče 1, 1129 Lj. Zalog, tel.: 01/ 367 10 29

Odpiralni čas: vsak dan 8h–22h, torek zaprto

Ponudba: enolončnice, nedeljska kosila, prenočišča, v zimskem času domači izdelki (klobase), naročila za zaključene družbe

Pance: Pance TOP d.o.o. – okrepčevalnica in storitve, Pance 21, 1261 Lj. Dobrunje, tel.: 01/ 786 80 53

Odpiralni čas: pon.–pet.: 11h–22h, sob., ned. in prazniki: 9h–22h

Ponudba: prostor za praznovanja (25–50 oseb), hrana po naročilu, organiziran prevoz.

Podgrad: Gostilna Pri Peclju, Kresniška 19, Podgrad, 1260 Ljubljana Polje; tel.: 041/ 218 12 41

Odpiralni čas: tor.–ned.: 10h–22h, pon.: 12h–22h

Ponudba: prostor za 100–120 ljudi, za večje skupine sprejemajo rezervacije, hrana po predhodnem naročilu.

Sostro: Gostilna pri Kovaču, Cesta II. grupe odredov 82, 1261 Lj. Dobrunje, tel.: 01/ 542 95 77

Odpiralni čas: vsak dan: 8h–23h, torek zaprto

Ponudba: domača kuhinja in pizze iz krušne peči, sredo in četrtek – svinjska rebra, ribje jedi, pozimi kolone, domače slaščice

Zadvor: Gostilna Zadvor, Sonja Gorenc s.p., Cesta II. grupe odredov 43, 1261 Lj. Dobrunje, tel.: 01/ 542 91 25, 041/ 226 268

Odpiralni čas: pon.–sob.: 6h–22h, ned.: 7h–12h

Ponudba: alkoholne in brezalkoholne pijače, malice, kosila po naročilu

JANČE

Prireditveni prostor pred Planinskim domom

Jagodna nedelja (2. in 3. nedelja v juniju), TD Besnica–Janče, kontaktne osebi: Zvonko Perc,

tel.: 051/ 602 309 in Tatjana Mesarič, tel.: 051/ 602 301.

Prodaja jagod, slaščic iz jagod, domačih likerjev in žganj, razstava domačih dobrot, kulinarčna ponudba in zabavni program, predstavitev tujih in domačih turističnih društev, ki so vključena v podobne programe razvoja podeželja. Otroci – možnost igranja na Jagodnem igrišču in na Jagodožeru.

Kostanjeva nedelja (1., 2., in 3. nedelja v oktobru),

TD Besnica–Janče,

kontaktne osebi: Zvonko Perc, tel.: 051/ 602 309

in Tatjana Mesarič, tel.: 051/ 602 301.

Domače dobrote, peka kostanja, sveže stisnjen jabolčni sok, slaščice, kulinarčna ponudba, razstava del udeležencev slikarske kolonije Ex–tempore, prikaz žganjekuhe in drugih kmečkih opravil. Prireditve spremlja zabavni program in kulinarčna ponudba. Otroci – možnost igranja na Jagodnem igrišču in na Jagodožeru, iskanje skritega zaklada.

Pohod po Borovničevi pohodni poti (maj), TD Besnica Janče,

kontaktne osebi: Zvonko Perc, tel.: 051/ 602 309 in Tatjana Mesarič, tel.: 051/602 301.

Organiziran pohod po označeni Borovničevi pohodni poti, ponudba domačij Sadne ceste ob poti, spoznavanje dediščine območja.

MALI LIPOGLAV

Janček

Borovničev praznik (junij), Društvo podeželja Lipoglav, kontaktna oseba: Zdenka Levičnik, tel.: 01/786 80 81. Prodajna razstava domačih dobrot, družabne igre, zabavni program, kulinarična ponudba. Otroci – igre brez meja.

Pohod pod Pugledom (oktober), Društvo podeželja Lipoglav, Kontaktna oseba: Janko Rozman, tel.: 01/ 786 85 26. Krožni pohod (14 km) po okoliških vaseh, pretežno po gozdu, s startom in ciljem na Malem Lipoglavu, ob zaključku družabna prireditev.

ČEŠNJICA

Praznik češnj in jagod (junij), Kulturno turistično društvo Češnjica Zagradišče, kontaktna oseba: Klemen Cimperman, tel.: 041/ 941 315. Družabna prireditev s prodajo jagod, češenj, slaščic, tekmovanje mladih harmonikarjev, nastop folklornih skupin, srečelov.

Pohod po kostanjevi poti (oktober), Kulturno turistično društvo Češnjica Zagradišče, kontaktna oseba: Klemen Cimperman, tel.: 041/ 941 315 Organiziran pohod po označeni Kostanjevi pohodni poti, stojnice domačij Sadne ceste ob poti, ponudba jesenskih dobrot, pečen kostanj.

Kolesarski maraton Češenj in jagod (junij), Kulturno turistično društvo Češnjica Zagradišče in Športno društvo zadvor, kontaktna oseba: Klemen Cimperman, 041/ 941 315 Kolesarski maraton po okoliških vaseh, start v Sostrem – Sadinja vas – Podlipoglav – Pance – Dule – Troščine – Mali vrh – Besnica – Javor – Zagradišče – Češnjica; izbor najhitrejšega, najatraktivnejšega, najmlajšega, najstarejšega ..., skratka "naj" kolesarja.

ZADVOR

Kmečki praznik – razstava domače obrti, jedi in konj (prva nedelja v juniju), Društvo žena in deklet Ljubljana Moste Polje, kontaktna oseba: Marina Babnik, tel.: 01/ 542 90 67 in Jožica Vodopivec Rozman, tel.: 041/ 310 184.

Razstava domače obrti in domačih dobrot, konjeniška razstava, predstavitev gostujočih društev, srečelov in družabna prireditev s kulinarčno ponudbo.

Praznik jeseni (september), Sadjarsko vrtnarsko društvo Janez Evangelist Krek Sostro, kontaktna oseba: Marjan Bitenc, tel: 041/ 948 217.

Razstava kmetijskih pridelkov, izdelkov iz medu, pester kulturni program, otroške likovne delavnice, prodaja pridelkov in kmečkih dobrot, kulinarčna ponudba, degustacija jedi, družabno srečanje, sodelovanje in predstavitev okoliških društev v četrti skupnosti Sostro.

Konjeniški dan v Zajčji dobravi (zadnja nedelja v avgustu), Konjeniško društvo Sostro, kontaktna oseba: Matjaž Hlebš, tel.: 041/ 397 304.

Predstavitev konjev športnih pasem, tekmovanje vpreg in dvo-vpreg, družabno srečanje, spretnostno jahanje med ovirami, "western" tekmovanje v "trail" disciplini s konji pasme "quarter", možnost brezplačne vožnje s kočijo, predstavitev starih običajev z vpregami, sodelovanje okoliških društev.

PODGRAD

Praznovanje 1. maja v Podgradu, kontaktna oseba: Milan Bizjan, tel.: 041/ 807 146.

Kresovanje v Podgradu (junij), kontaktna oseba: Milan Bizjan, tel.: 041/ 807 146.

16 POSESTVO RAZORI

Posestvo Razori leži na obrobju Ljubljane, nad vasjo Podlipoglav. Na višini 477 m.n.v. se razprostira več kot 15 ha obdelovalnih površin in 16 ha gozda. Če pri Reškem Kovaču v Podlipoglavu zavijete levo, pridete na Razore po kilometru lepe gozdne ceste.

Posestvo Razori je bilo od nekdaj pristava Stiškega samostana. Med drugo svetovno vojno so se tukaj zadrževali partizani. Italijani so posestvo l. 1942 požgali. Po vojni preide v last psihiatrične bolnišnice. Od 2001 ima posest v najemu Slovensko združenje za duševno zdravje – ŠENT.

Posestvo Razori je namenjeno psihosocialni rehabilitaciji oseb s težavami v duševnem zdravju, ki so na posestvu na delovnem usposabljanju in pomagajo pri kmetovanju. Posestvo je od 2002 vključeno v nadzor ekološkega kmetovanja. V skladu s smernicami ekološkega kmetovanja pridelujejo na posestvu vse vrste zelenjave in dišavnic, v rastlinjaku pa gojijo sadike zelenjave. Gospodarsko poslopje obkroža velik travniški sadovnjak, ki obsega kar 300 okoli 50 let starih visokodebelnih dreves različnih sadnih vrst in sort. Največ je jablan in hrušk, nekaj sliv, češenj in breskev. Jabolka predelajo v sok in kis, iz ostalega sadja pa kuhajo marmelade in džem. Na posestvu se ukvarjajo tudi z rejo mesne pasme koz. Obnovljeni notranji prostori so namenjeni za seminarski in obšolski turizem.

Kontaktna oseba:

Srečko Javornik, tel.: 01/ 230 78 47, 051/ 312 851

KAMNOLOM MLINSKIH KAMNOV (pod Starim gradom nad potokom Besnice)

Nahajališče in tukajšnja izdelava mlinskih kamnov je navedena že v urbariju Osterberga in Dola iz leta 1666. V kamnolomu so v poznem srednjem veku sekali mlinske kamne, večinoma v premeru okoli enega metra in debeline 20 cm. Sledovi intenzivnega izsekavanja so še danes dobro vidni.

RUDNIK SREBRA (v dolini Panške reke)

V tako imenovani Srebrni dragi so do leta 1939 kopali srebrno rudo in jo vozili v Ljubljano na predelavo. Rudnik so zaprli, ostal pa je še zelo dobro viden jašek.

SPOPAD S TURNERJI

Dne 23. 5. 1869 je prišlo ob propagandnem izletu nemških Turnerjev iz Ljubljane na Janškem hribu do krvavih spopadov z domačini. Le-ti so Nemcem iztrgali zastavo in jo poteptali. Kmetje so Nemce nagnali, avstrijske oblasti pa so poslale na Janče orožnike in četo vojakov. Mnogo kmetov je bilo obsojeno na zaporne kazni, spopad pa je zahteval tudi smrtno žrtev.

IZDELAVA SMODNIKA

Sostro se je razvilo ob poti, ki je spremljala desni breg Dobrunjščice. V starejšem delu naselja so prevladovali kmetje, nekaj je bilo tudi mlinarjev in žagarjev. Med mlini na Dobrunjščici so bili tudi takšni, ki niso mleli žita, ampak smodnik. Prva smodnišnico v tem kraju je postavil Anton Kappus leta 1762, ko je moral opustiti izdelovanje te nevarne snovi na Streliški ulici v Ljubljani. Prva je bila blizu Sostra, druga pa pri naselju ob cerkvi. Ti smodnišnici sta kmalu propadli, vendar so ju leta 1833 obnovili in povečali.

Smodnik so izdelovali iz gnoja, zemlje in zidnih ruševin. Kar vse so zmetali na kup ter nekaj let namakali v gnojnici. Tako pridobljenemu solitru so dodajali žveplo in oglje ter dobili trdo mešanico, ki so jo mleli v posebnih mlinih vse do leta 1871, ko je v Kamniku nastala, za tiste čase, moderna tovarna. Tega so bili še posebej veseli domačini, ki so bili siti pogostih eksplozij.

18 PRIPOROČILA ZA OGLEDE

Ogledi stiskanja soka

Domačija Balant, Srečko Birk, Vnajnarje 3, 1129 Ljubljana Zalog, Sadna cesta, št. 12, tel: 01/ 367 10 07, 041/ 503 964 – potrebna predhodna najava.

Ogledi sušenja sadja v stari vaški sušilnici na Malem Lipoglavu

Miran in Jožefa Grum, Mali Lipoglav 7, 1293 Šmarje-Sap, tel.: 01/ 786 81 36.

Sušenje vseh vrst sadja na tradicionalni način z drvmi in ogled stare sušilnice sadja – potrebna predhodna najava.

Ogled lehnjakovih slapov Pečovje

Prežganje – do slapov vodi označena pot.

info: Turistična kmetija Travnar, tel.: 01/ 366 90 85, 041/ 717 385.

Možnost kolesarskih izletov

Po dolini Besnice, po dolini Panške reke proti Pancam in preko Malega Lipoglava na Dolenjsko.

Možnosti pohodov

Badjurova krožna pot

Zasavska transverzala

Križem kražem po Zasavskem hribovju

Evropska pešpot E-6

Pohodna pot kurirjev in vezistov

Pot na Debni vrh – razgledni stolp

Ogled ostankov gradov v Podgradu

info: Milan Bizjan, 041/ 807 146

Cvetna nedelja

Sprevod butaric v vseh cerkvah na tem območju (Janče, Prežganje, Mali Lipoglav, Veliko Trebeljevo, Šentpavel, Sostro ...)

Božični pohod z baklami – Janče

info: Turistično društvo Besnica–Janče, Zvonko Perc, tel.: 031/ 602 309.

19 ZANIMIVA LITERATURA O TEM OBMOČJU

JERLAH, Bojan:

Občina Trebeljevo skozi čas. Samozaložba, Ljubljana 1993.

JERLAH, Bojan:

Čas in Ljudje v vaseh pod Jančami – v zadnjih 50-letih.
Samozaložba, Ljubljana 1996.

GRILC, Viktor:

Zgodovina Podgrada. Samozaložba, Ljubljana 2004.

Zemljevidi – Okolica Ljubljane

SVETEK, Edvard:

Tam, kjer sonce vzhaja, samozaložba, 2003.

Iz mlina na mizo – Mlinarstvo in kulinarika na vzhodnem delu
Mestne občine Ljubljana, Mestna občina Ljubljana, 2004.

Cvetje iz papirja – Etnološki vpogled v preteklost in navodila za
izdelavo rož iz papirja, Mestna občina Ljubljana, 2003.

Ljubljana, Geografija mesta, Ljubljansko geografsko društvo ZRC,
2000.

20 PRAVILA OBNAŠANJA ZA POHODNIKE NA BOROVNIČEVI, KOSTANJEVI POHODNI POTI, KROŽNI POHODNI POTI POD PUGLEDOM TER NARAVOSLOVNI UČNI POTI

Poti so namenjene pohodnikom, vožnja z avtomobili ali kolesi z motorji ni dovoljena,

spoštujte in občudujte naravo; rastline in živali pustite pri miru,

smeti odvrzite v koše ali jih odnesite s seboj,

spoštujte delo in lastnino domačinov, ne nabirajte kmetijskih pridelkov – tudi samo za pokušino ne,

preprečujte vse vzroke gozdnih požarov,

na poteh so prostori za postanke in razgledišča.

Založil: Mestna občina Ljubljana, Oddelek za
gospodarske dejavnosti in turizem,
Zarnikova 3, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/306 43 00, faks: 01/306 43 03

Idejna zasnova vsebine in besedilo: Maruška Markovčič
Grafična realizacija po celostni podobi tiskovin Zavoda
za turizem Ljubljana: Studio UNO

Prevod: Prevajalska agencija Alkemist

Fotografije: MOL OGDT, Arhiv oddelka za gospodarske
dejavnosti in turizem

Ljubljana, 2005

iz ljubljanske smeri:

- po Litijški cesti skozi Sostro bodisi preko prelaza Pečar v dolino Besnice ali pa skozi Sadinjo vas proti Malemu Lipoglavu in Pancam po dolini Panške reke; po Zaloški cesti skozi Zalog do Podgrada in nadaljevanje po dolini Besnice;

iz grosupeljske smeri:

- izvoz AC-Grosuplje, skozi Paradišče do Velike Slivnice in Malega Lipoglava;

iz litijske smeri:

- skozi Štango in Koške poljane do Tujega grma;
- iz Jevnice do Tujega grma;
- iz Litije skozi Šmartno pri Litiji do Malega Trebeljevega;

iz dolske smeri:

- iz Laz do Janč;

Izveček iz voznega reda velja od 01. 09. 2005 do 30. 06. 2006

LINIJA: LJUBLJANA - LJUBLJANA SOSTRO - TUJI GRM				
odhod				
Postajališče	1	2	3	4
Ljubljana	-	10.30	13.00	-
Ljubljana Klinični center	-	10.35	13.05	15.00
Ljubljana Zalog	5.40	-	-	-
Ljubljana Sostro	5.50	10.50	13.30	15.30
Trebeljevo	6.20	11.20	13.55	15.55
Tuji Grm	6.55	11.30	14.05	16.05
prijod				

LINIJA: TUJI GRM - LJUBLJANA SOSTRO - LJUBLJANA				
odhod				
Postajališče	5	6	7	8
Tuji Grm	4.45	7.00	11.40	14.05
Trebeljevo	5.00	7.15	11.55	14.20
Ljubljana Sostro	5.30	7.45	12.25	14.50
Ljubljana Zalog	5.40	-	-	-
Ljubljana Klinični center	-	7.55	12.35	15.00
Ljubljana	-	8.00	12.40	-
prijod				

Linja obratuje ob delavnikih razen sobote in v času novoletnih ter prvomajskih šolskih počitnic

Izveček iz voznega reda velja od 01. 09. 2005 do 30. 06. 2006

LINIJA: LJUBLJANA - LJUBLJANA SOSTRO - M. LIPOGLAV			
odhod			
Postajališče	1	2	3
Ljubljana	6.30	13.00	15.15
Ljubljana Sostro	6.53	13.23	15.38
Veliki Lipoglav	7.03	13.33	15.48
Mali Lipoglav	7.12	13.42	15.57
prijod			

LINIJA: M. LIPOGLAV - LJUBLJANA SOSTRO - LJUBLJANA			
odhod			
Postajališče	4	5	6
Mali Lipoglav	5.00	7.26	13.45
Veliki Lipoglav	5.09	7.35	13.54
Ljubljana Sostro	5.19	7.45	14.04
Ljubljana	5.42	8.08	14.27
prijod			

Linja pod številko 1, 2, 5 in 6 vozi ob delavnikih razen sobote, vendar ne v času novoletnih ter prvomajskih šolskih počitnic.
Linja pod številko 3 in 4 vozi ob delavnikih razen sobote in v času novoletnih ter prvomajskih šolskih počitnic.

INFORMACIJE

Turistično društvo Besnica Janče, Besnica 10, 1129 Ljubljana Zalog

tel.: 01/367 10 14, 031/602 309

Društvo podeželja Lipoglav, Mali Lipoglav 3a, 1293 Šmarje Sap; tel.: 01/786 85 26

Kulturno turistično društvo Češnjica Zagradišče, Češnjica 7, 1261 Ljubljana Dobrunje,

tel.: 01/542 97 54

CIZA - Zavod za razvoj podeželja

Šmartinska cesta 102, 1000 Ljubljana, tel.: 01/520 82 10, 041/515 875, faks 01/520 82 07